

BORBÁS MÁTÉ

1916. JANUÁR 22. SZEGED – 1991. JÚLIUS 23. BUDAPEST

KATONAI SZOLGÁLAT, BEOSZTÁSAI

Magyar Néphadsereg, a tüzérparancsnok törzsfőnöke	1951. január 1.–1953. november
Magyar Néphadsereg, tüzérparancsnok	1953. november–1955. november
Zrínyi Miklós Katonai Akadémia (ZMKA) parancsnoki teendők, (1956. november 12-től), majd a 2. Karhatalmi ezred parancsnoka	1956. november 15.–1957. január 2.
Országos Légvédelmi Parancsnokság, parancsnok	1958. január 25.–1961.
Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, parancsnok	1961. augusztus 1.–1969. október 1.
A kiképzési csoportfőnök sport- és testnevelési helyettese	1969–1971. október 1.

RENDFOKOZATAI

őrnagy	1949. május 1.
alezredes	1951. január 1.
ezredes	1952. május 1.
vezérőrnagy	1954. július 29.

PÁLYÁJA

Apja Borbás Sándor, anyja Mohos Zsuzsanna volt. A hat elemi osztály elvégzése után kitanulta a villanyhegesztő szakmát. 1930-tól több munkahelye is volt: dolgozott kifizetőként, segéd- és alkalmi munkásként, többek között Újpesten a Wolfner-bőrgyárban és a Budapesti Dohánybeváltó Hivatalnál. Tényleges katonai szolgálatát az I. gépvontatású közepes tarackütegnél töltötte 1939. február 1. és 1940. november 20. között. Ezután ismét a dohánybeváltónál, majd a villanyhegesztő tanfolyam elvégzése után a Stadler-féle sodronygyárban alkalmazták. 1944 júniusában újra behívták katonának az

I. gépvontatású taracküteghez, azonban 1944 novemberében megszökött, és Budapest ostroma alatt Újpesten bujkált.

1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba (MKP). 1945 júniusától a Ganz Hajógyár üzemi bizottságának titkáráként tevékenykedett, majd az MKP alapszervezeti titkára volt Solymáron. 1948. november 8-án pártutasításra került a honvédséghez. A törzstiszti és a zászlóaljparancsnoki tanfolyamot 1948. november 8. és 1949. május 1. között végezte el, ezután őrnagyi rendfokozatot kapott. 1949. november 25. és 1950. december 14. között a Szovjetunióban tanult a tüzér magasabb parancsnoki tanfolyamon. Hazatérése után 1951. január 1-jével alezredessé léptették elő, és kinevezték a Magyar Néphadsereg (1951. május végéig még hivatalosan Magyar Honvédség) tüzérparancsnoka törzsfőnökévé. 1952 májusában ezredessé lépett elő, 1953. novembertől 1955. novemberig a Magyar Néphadsereg tüzérparancsnoka volt, közben 1954. júliusában vezérőrnaggyá is kinevezték. 1955. november 25-től Moszkvában a Vorosilov Vezérkari Akadémia hallgatója volt. Az 1958. évi Minősítési lapja szerint: „Az ellenforradalom napjaiban 1956. október 29-én jött haza a Szovjetunióból. Október 31-ig a Kossuth Tüzér Tiszti Iskolán tartózkodott, majd ezt követően november 6-ig lakásán volt. Janza akkori miniszter hazaküldte azzal, hogy nem tud részére beosztást biztosítani.”

1956. november 12-én ideiglenesen megbízták a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia parancsnoki teendőinek ellátásával, november 15-től 1957. január 2-ig pedig a 2. karhatalmi ezred parancsnokaként működött. E tisztségben tagja volt az Uszta Gyula vezette Katonai Tanácsnak, amelynek 1956. december 4-i ülésén többek között felvetette a statárium kihirdetésének szükségességét. Ugyanezen a plénumon arról is beszélt, hogy karhatalmi ezredében négy századra biztos lehet számítani a megtorlásban.

1957 elején visszautazott Moszkvába a vezérkari akadémiára, ahonnan 1957. november 3-án tért haza. 1958. január 25-től az Országos Légvédelmi Parancsnokság, 1961-től a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia parancsnoka, majd 1969. októbertől 1971. október 1-jei nyugállományba vonulásáig a kiképzési csoportfőnöke sport- és testnevelési helyettese volt. Elhunytakor a Magyar Honvédség saját halottjának nyilvánította.

KITÜNTETÉSEI

Magyar Népköztársasági Érdemrend V. fokozata (1951)

Vörös Csillag Érdemrend (1955, 1970)

Kiváló Szolgálatért Érdemérem (1953)

Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem (1957)

Szolgálati Érdemérem (1959)

Szolgálati Érdemérem 15 év után (1964)

Szolgálati Érdemérem 20 év után (1969)

Felszabadulási Jubileumi Emlékérem (1970)

Szovjet: „A Nagy Honvédő Háborúban aratott győzelem 25 éve” Emlékérem (1971)

Lengyel: Grunwald Emlékérem (1971)

FORRÁSOK

Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattár, Borbás Máté 31704.

Csendes László-Gellért Tibor: *Kronológia a honvédség történetéből, 1945-1990*. HVK Tudományos Munkaszervezési Osztály, Budapest, 1993.

Berki Mihály: *Pufajkások*. Magyar Fórum, 1993.

Kahler Frigyes (szerk.): *Sortüzek, 1956*. Antológia, Lakitelek, 1993. 76-85.

Kahler Frigyes-M. Kiss Sándor: *„Mától kezdve lövünk”*. Tíz év után a sortüzekről. Kairosz Kiadó. Budapest, 2003. 223.

Maruzs Roland: *Tábornoki kar, 1945-1956*. HK. Hermanos Kiadó, 2011. 32-33.

Ungvár Gyula: *Pro Militum Artibus – A Hadtudományért*. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2014.